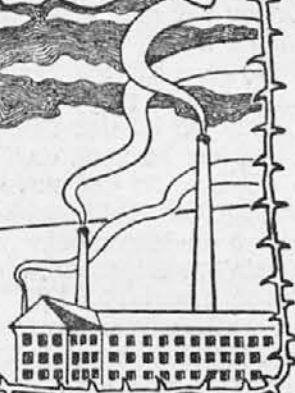

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA--

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . K 3.—
pololetna . . „ 1.50
četrtnoletna . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 22. V LJUBLJANI, dne 30. aprila 1909. Leto IV.

Znan je kot odločen prijatelj kršč. soc. delavstva. Zato v boj zanj.

Storite vsi svojo strankarsko dolžnost!

Izvrševalni odbor slovenskega krščansko-socialnega delavstva.

× × ×

Trbovlje. Delavci, pozor ob deželnozborski volitvi 7. maja! Volite vsi kandidata Slovenske Ljudske Stranke. Naš kandidat je Franc Pišek, državni poslanec. Ne vstrašimo se nasprotnikov, ki nam pretijo in pravijo, da more vsak delavec voliti kandidata socialnodemokratske stranke. Zatorej delavci, pazite! Voditelj socialnih demokratov pravi, da je on rudarski tajnik. On ni rudarski tajnik, on je tajnik socialne demokracije v Trbovljah. On je tisti, ki se živi naravnost od delavskih žuljev in bi zdaj še rad prišel v deželni zbor. On pravi, da tisti delavec, ki ne bo volil njega, da je izdajavec svojega stanu. Mi krščanski delavci pa pravimo, ko bi takega kandidata volili, da tedaj bi bili pa res izdajalci svojega stanu. Zatorej 7. maja vsi za katoliškega kandidata!

× × ×

Javornik. Novoustanovljeno gorenjsko gorenjsko kršč. soc. del. pol. društvo priredi v nedeljo, dne 2. maja t. l. popoldne ob 3. uri na Javorniku pri »Vodičarju« družbeni shod. Somišljeniki, agitirajte za obilno udeležbo!

× × ×

Izlet na sv. Katarino priredi slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« v nedeljo, dne 2. maja na sv. Katarino. Odhod ob 7. uri zjutraj z državnega kolodvora v Šiški. Prijatelji »Ljubljane« dobrodošli.

Socialno zavarovanje.

Govor delavke o socialnem zavarovanju.

(Govorila gosp. Brate na občnem zboru »Podpornega društva tobačnega delavstva v Ljubljani«.)

Oglasila sem se k besedi, da izpregovorim o stvari, ki se mi zdi zelo pereča in važna.

Ustanovitelji našega društva, profesor dr. Krek, je spisal in založil knjižico, katere napis slove: »Starostno zavarovanje kmečkega ljudstva«. Znano je, da se je po zaslugi liberalcev razvila med našimi kmeti po nekaterih krajih silovita agitacija proti starostnemu zavarovanju kmečkega stanu. Pokazalo se je to osobito na kmečkem shodu dne 31. januarja v Ljubljani, ko so liberalci v zvezi s socialnimi demokrati rjuli na shodu tako, kakor da so znoreli.

Res je sicer, da je prof. dr. Krekova knjižica pred vsem namenjena kmečkemu ljudstvu. Pripomniti pa moram, da ne bi prav nič škodovalo, če jo proučije, in rekla bi, da jo zna na pamet vsak delavec, vsaka delavka. Saj obsega stvari, ki ne zanimajo zgolj kmeta, marveč tudi delavca. Neprecenljive važnosti je vse, kar uči knjižica. Po njej doznaš, kaj je zavarovanje in kaj je prisilno zavarovanje in še posebej, kaj da je zavarovanje za starost in onemoglost. Pove ti pa tudi, kako stoji z zavarovanjem v drugih državah. Splošne važnosti je sploh vse, kar piše knjižica.

Opozarjam le, da uči knjižica med drugim, kako bo osnovana starostna zavarovalnica, kako se boš pritožil, če se ti bo zdelo, da se ti dela krivica. Iz tega, kar sem navedla, sledi jasno, kako je prav, da si kupi prof. dr. Krekovo »Starostno zavarovanje« tudi tobačni delavec, tobačna delavka, sploh vsak delavec, vsaka delavka.

Iz nje izve toliko novega in se toliko nauči, da ne bo nobenemu žal, ki jo bo kupil. Nadalje je pa nujno potrebno, da delavstvo glede na zavarovanje pouči tudi kmete, da ne bodo verovali tistim liberalcem, ki jih hujskajo proti zavarovanju. Že to, da hujskajo liberalci proti zavarovanju, jasno kaže, kako da je potrebno zavarovanje, in sicer ne zgolj za delavca, marveč tudi za kmeta. Liberalni gospodi je namreč dobro znano, da bo morala vsled starostnega zavarovanja plačevati državi več davkov, kakor jih plačuje zdaj. Zato pa hujska liberalni advokat, liberalen štacunar in liberalen kramar pa birt ter liberalen učitelj pa uradnik proti starostnemu zavarovanju. Delavstvo želi, da se tudi kmetu dobro godi. Med nami je veliko kmečkih sinov, kmečkih hčera. Ti nam pripovedujejo, kaki reveži so kmetje, kadar se postarajo.

× × ×

Pred leti je bilo, ko smo imeli v Ljubljani »Delavsko gledališče«. Ustanovil ga je takrat Ivan Štefe. Še se spominjamo predstev, ki jih je takrat prirejal Štefe na svojem odru. Mnogi, znani slovenski igralci so nastopali na Ljud-

Ljudski oder.

Na kom hira naše slovensko gledališče, kaj je vzrok, da se v ljudstvu ne more ukoreniniti, da ostane gledališki igralec v javnosti tujec, da ljubljanski oder ne more izpolnjevati svoje edine in največje naloge, ki je, biti kulturni zavod, prosvetno ognjišče in vzgojevalec ljudstva?

Eden poglavitnih vzrokov je pač ta, da nima slovensko gledališče domačega igralskega naraščaja. Nekateri imenujejo demagoštvo in »rodoljubnost iz dežele«, ako zahtevamo, da naj bodo igralci Slovenci. Nikakor ne! Tujec se našega jezika ne nauči zlepa in če se ga, ostane nekaj tujega v naglasu, v pojmovanju vlog, v kretanju. Kako naj Čeh ustvari domače kmečke tipe?

Pomisliti pa moramo tudi to, da igralec ni stroj, ni samo zato tu, da nastopi in po končani vlogi odide. Ne! Igravec mora biti z razvojem domače kulture tesno zvezan, se mora zanj zanimati. Kako pa naj ima tujec interes do naše umetnosti? Saj to od njega tudi za-

htevati ne moremo. Igravec mora imeti stik z našimi literati, z našimi literarnimi in znanstvenimi zavodi. Tujec te potrebe ne čuti. Domač talentiran igralec zamore vzbuditi celo pisateljske talente, dati jim poguma in iniciative. Ali bo tujec to storil?

Tujec pride in odide. Češki igralci smatrajo ljubljansko gledališče za nekako začetniško šolo. Več kot eno leto ostane malokdo pri nas. Drugod so boljšega navajeni, pri nas se ne čutijo domače. Niso stalen element in to razvoju našega gledališča gotovo zelo škoduje. Štab najboljših igralcev mora biti stalen, kakor stebri, ki drže stavbo.

V razmerah, kakršne so zdaj, ne bomo dobili gledališča, ki bi pomenjalo vzgojevališče za ljudstvo. Igralci, ki ne poznajo potreb, pa tudi ne hib našega občinstva, ne morejo biti pedagogi. Repertoar se sestavlja z ozirom na buržuazijo, ki sedi v parterju ter zdeha v ložah. Za galerijo so dobre francoske burke in kvante. Ne tajimo, da se uganja včasih z zahtevo po »ljudskih igrah« mnogo demagoštva. Saj veliko ljudskih iger sploh nimamo, in veliko takih, ki

jih imamo, ni veliko vredno. Toda — saj je veliko ljudskih iger iz tujih literatur, ki bi se izvrstno dale prirediti in lokalizirati. In tako bi se dalo naše občinstvo polagoma vzgojiti tudi za igre težje vrste. Gledališče bi ne bilo več drag luksuz za naše ljudstvo ali pa boljše sorte »teater«, oziroma »ringelšpil« . . .

Manjka nam dobre dramske šole. V dramski šoli bi se estetično vzgojilo naše ljudstvo, oziroma njega naraščaj. Igralska umetnost bi ne bila privilegij tujcev. Ali je imelo slovensko gledališče zadnje čase kakega ljubimca junaka? Eden je, pa še ta je bivši gojenec »Delavskega gledališča«. Nismo proti tujcem, a to hočemo, da se gledališče poživljuje s stalnim štabom domačih igralcev, ki jih bomo razumeli in ki bodo razumeli nas . . .

Delavstvo dobro zná, da ko se uvede starostno zavarovanje, se omeji izseljevanje v Ameriko, ki v veliko škodo našega narodnega in gospodarskega napredka vsako leto narašča.

Ko so uvedli v Nemčiji starostno zavarovanje že pred leti, je kakor bi odrezal prenehalo izseljevanje. Tako bo tudi pri nas. Nadalje toži kmet, da nima poslov, ker mu vse uide v mesto, dasi je že zdaj boljše plačan kmečki kakor pa industrijski, tvorniški delavec. Ko se uvede starostno zavarovanje za kmeta in pa za kmečko delavstvo, kmečki človek ne bo več silil v mesto, a tudi ne v Ameriko, ker bo znal, da če oboli in če obnemore za delo, ne bo več navezan na dobrodeinost, marveč bo dobil toliko denarja, da bo izhajal, ko mu opešajo moči.

Iz tega, kar sem povedala, sledi jasno, kako važno je, da tudi delavec in delavka kupita pa čitata prof. dr. Krekovo »Starostno zavarovanje kmečkega ljudstva«. Knjižica stane le 20 vinarjev. V naši tvornici nas je že sklenilo več delavk, da hočemo tudi delati na to, da se knjižica v največjem številu razširi med tobačno delavstvo.

Predlagam:

Občni zbor naroči odboroma obeh naših organizacij skrbeti za to, da se knjižica prof. dr. Kreka »Starostno zavarovanje kmečkega ljudstva« razširi v največjem številu med tobačnim delavstvom.

Ob enem za prosimo gg. državne poslance, da bi še nadalje delali na to, da se tudi v naši tovarni izboljša starostno zavarovanje, tako da bode vsak delavec in vsaka delavka mogla preživeti dneve počitka tako kakor se spodobi človeku.

✓ Tobačno delavstvo.

Podporno društvo delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tvornici.

Danes teden se je vršil ob zelo lepi udeležbi občni zbor »Podpornega društva delavcev in delavk ljubljanske tobačne tvornice«. Vodil ga je predsednik Vekoslav Čatar, ki podeli besedo državnemu poslancu dr. Kreku.

Dr. Krekov nagovor.

V svojem govoru dr. Krek pohvali društvo in da je društva vesel. Ne le, da drže delavci in delavke skupaj, marveč vse, kar se stori v Ljubljani dobrega, je na prvem mestu tobačna tvornica. Nasprotniki ne morejo ničesar zmešati. To so pokazale zadnje volitve v bolniški odbor. Glede na društvo vlada med člani disciplina. Člani odboru zaupajo. Čuti se tobačno delavstvo, da je ena rodbina. Vse so poizkusili nasprotniki, da Vas zmedejo: lagali, obrekovali, spletkarili. Bilo je pa vse zaman.

Po dr. Krekovem govoru govori društvena članica Brate. Njen govor objavljamo na uvodnem mestu.

Zaupnica poslancem S. L. S.

Shod je izjavil zaupnico in zahvalo državnim poslancem dr. Šusteršiču, dr. Korošcu, dr. Kreku in Gostinčarju.

Načelnik Vekoslav Čatar.

poda splošno poročilo o društvenem delovanju, ki je bilo minulo leto ugodno. Nato govori o razmerah v tobačni tvornici. Delalo je koncem leta v tobačni tvornici 304 delavci in 1984 delavk. Skupaj 2288 oseb, umrlo je 20 delavk in 2 delavca, invalidov pa 18 žensk in 5 moških. Vpokojenih je bilo 89 oseb. Porodnic je bilo

350. Bolnih je bilo 984 oseb, ki so dobile bolniško podporo za 31.459 dni. Bolniška tvorniška blagajna je izplačala za zdravila, kopeli in obvezila 6120 K, bolniške podpore 43.605 K 12 h, bolnišnici 2897 K 8 h, pogrebnih stroškov 886 K, za kopeli pa 5 osebam 240 K.

Tajniško poročilo.

Občni zbor je bil lani 5. majnika. Vseh odborovih sej je bilo 22. Zaupni sestanki so bili trije, shodi štirje. Dne 17. prosinca se je sestavila velika spomenica tobačnega delavstva za izboljšanje plač vseh delavskih kategorij. Prošn'a se je predložila državnemu zboru, kakor tudi načelniku »Slovenskega kluba« dr. Šusteršiču, načelniku svobodne zveze krščanskih delavskih državnih poslancev, Leopoldu Kunschaku, zvezi avstrijskega krščanskega tobačnega delavstva, glavnemu ravnatelju tobačne režijske in finančnemu ministru. Imeli smo štiri državne poslance na shodu: dr. Korošec, dr. Krek, Demšar in Gostinčar. Torej je bil res častni dan naše organizacije.

Shod je bil nadalje 11. avgusta. Zadnji je bil 12. novembra. Poročal je državni poslanec dr. Krek o novem zakonu glede na delavsko zavarovanje. Odbor je bil dvakrat pri ravnatelju in trikrat pri zdravnikih glede na razne prošnje in želje naših članov. Dne 12. julija smo priredili pri Kotniku vrtno veselico za 60-letni cesarjev jubilej, prebitka je bilo 250 K, in pa posebno dobro obiskano predpustno veselico, pri kateri je znašal dobiček 500 kron, izlet na Bled 13. septembra, ki je bil velikanski. Društvo je imelo tudi za rajne člane in članice sveto mašo 22. novembra v cerkvi sv. Jakoba. Pri odborovi seji 19. septembra se je sklenilo dati bolniško podporo Mariji Rozman, ki se je s pismeno prošnjo obrnila na odbor. Dotična je imela dolgotrajno jetiko, poleg tega pa š 76letnega starega očeta za živeti, in oba je preživela Frančiška Rozman, torej revščina ne po lastni krivdi; potem ko se je odbor natančno prepričal o resničnosti prošnje, ji je priznal 20 K podpore.

Blagajniško poročilo.

Iz blagajniškega poročila objavljamo, da je imelo društvo v minolem letu 5826 kron dohodkov, stroškov pa 4204 K 53 h. Prebitek znaša torej 1621 K 47 h. Društveno premoženje znaša zdaj 7067 K 17 h. Bolniških podpor je izplačalo društvo 3809 K 50 h.

Delavska posojilnica in hranilnica.

Na predlog predsednika Čatarja se je sklenilo, da naj odbor dela na ustanovitvi »Delavske posojilnice in hranilnice«.

Poslanec Gostinčar

kratko priporoča organizacijo in priporoča, naj se člani obračajo na poslance po društvenem odboru.

Sestava odbora.

Po obnem zboru se je sestavil odbor sledeče: načelnik Vekoslav Čatar; podnačelnica Ivana Kos; podnačelnik Josip Ogrič; tajnica Ivanka Kocmur; blagajnik Josip Savenc; blagajničarka Katarina Kocmur. Odborniki so: Franc Bučar, Ivan Zajc, Fabjan Nežika, Kosec Ivanka.

Med brati in sestrkami.

Vevče. Strokovno društvo papirnih delavcev za Avstrijo je priredilo dne 25. aprila t. l. v Podgori pri Gorici shod, katerega so se udeležili tudi ondotni rdeči bratje, da so pokazali

kakšni prijatelji delavstva da so. Gosp. državni poslanec dr. Krek je govoril o starostnem zavarovanju, in to je rdečkarje tako bolelo, da niso mogli poslušati in so šli raje ven. Kakih pet pijanih rdečkarjev je pa začelo vpiti in delati nemir, da bi se govornik ne razumel. Predsednik Anton Jeriha shod za pet minut prekine s pripombo, da kdor noče poslušati, mu je prosto, da odide. Zvedeli smo že dopoldne, da ima tistih pet razgrajacev plačano pijačo za to, da bi z razgrajanjem shod razbili. Eden je prišel na oder prosit za besedo. Predsednik mu to obljubi potem ko dr. Krek konča. Med tem pa nastane tak šum, da se shod prekine. Jeriha gre med rdečkarje in se nekaterim posameznim zahvali za njih nastop. Pove jim, da ga veseli, da so v Podgori tako izvrstni agitatorji, kar on ne more izpeljati v organizaciji, to mu bodo pripomogli socialni demokrati. Ni ga večjega veselja zanj, kot to, da mu vsak nasprotnik odločno pokaže svojo barvo. To jim pa ni šlo v okajene butice. Zato jim Jeriha to razloži, da kolikor prej bodo ljudje spoznali načela rdečkarjev, toliko prej jih bodo zapustili. Ugovarjajo mu, da je edin socialno-demokratska stranka, ki ima pravi delavski program. Jeriha jih vpraša, kateri stranki pripadajo tisti posilanci, ki so v milijonski predlogi za starostno zavarovanje zapustili zbornico. Sociji na to molče. Povem jim, da so to socialni demokrati, ki hočejo delavca slepariti in nič družega. Danes je na dnevnem redu starostno zavarovanje. Kdo temu ugovarja? Socialni demokrati nam tega ne bodo utajili. Nato zopet otvori nadaljnje zborovanje. Pijana tolpa pa nadaljuje razgrajanje. Ker se ne dá pomiriti, Jeriha shod zaključi in obenem naznani, da se vrši drgi shod pri Petru Klavčiču v Podgori, kjer dr. Krek živo opiše položaj v strokovni organizaciji, kar so zborovalci pazno poslušali in odobraval. Jeriha pravi, da je že predgovornik tako daleč segel v strokovno organizacijo, da on nima kaj povedati več. Priporoča, naj se delavstvo zavzame za dobro stvar in naj skuša vsak s poštenim delom in dobrim zgledom pridobiti še druge tovariše, ker le ako smo dobro organizirani, se nam je nadejati boljše bodočnosti. In s tem je bil ta za Podgoro tako pomenljiv dan končan z dobrim uspehom. Socialno-demokratska stranka je bila izzvana, da se ali zataji ali pa pokaže v pravi luči. Dve poti sta bili na katerih se gotovo srečamo. Edina tovarna na Slovenskem je še Podgora, kjer ima Etbil Kristan še nekoliko zaslonbe. Toda tudi tu bo večni kandidat padel, ako ne zavzame družega stališča. — Na svidenje!

Iz Vevče. Nižje podpisani se najtopleje zahvaljujem za v moji dolgotrajni bolezni mi izkazane dobrote vsem tovarniškim delavcem in delavkam, Podpornemu društvu, gospodom paznikom in uradnikom, zlasti pa gospodu ravnatelju Tittelnu. Bog povrni stotero, kar ste dobrega storili ubogemu trpinu! — Hvaležni Lovro Bizjak.

Sava. V valjarnici na takozvani »grobštreki« pa že vladajo take razmere, da se delavci že sami izražajo, da mora biti vsak delavec malo trapast, da obstane. Kdor pa opazuje to pasjo gonjo, mora pa priznati, da je vprašanje, če je v ljubljanski blaznici sploh kateri, ki bi mogel toliko prenesti, kakor morajo delavci na »grobštreki«. Posebno pri škarjah in pri žagi, na kateri se reže železo, tam naletiš prav na peklenke prizore, zlasti v slučaju kadar se kaj pokvari, da ne more delo hitro izpod rok, mošter leta kakor bi bil brez glave in kot tak se zaleti zdaj v enega zdaj v drugega, seveda pri tem vsakega obsuje z raznimi nespodobnimi

skem odru v starem »Katoliškem domu«, ki jih je izuril za nastop Ivan Štefe. Omenjamo Nučiča, Povheta, Moleka, Habiča. Na njem so nastopali še Štefe sam, sedanji državni poslanec Jožef Gostinčar, Ivan Nep. Gostinčar in še mnogo drugih izbornih moči, ki jih ni več. Lepo pričeto delavsko gledališče je prenehalo, ker ni bilo odra. Prijatelj Štefe pa le ni miroval. Čakal je, da obnovi v še večji obliki »Delavsko gledališče«, kar se mu je popolnoma posrečilo. Pred leti med nami ni bilo take splošne ljudske izobraževalne organizacije, kakršno imamo zdaj. Popolnoma prav, da je nadal zato Štefe novemu odru, ki ga je s težavo, z vztrajnostjo in pridnostjo zopet obnovil, ime Ljudski oder. Naša izobraževalna centrala S. K. S. Z. mora korakati zgledno drugim izobraževalnim organizacijam naprej!

× × ×

25. aprila 1909 se je v ljubljanskem gledališču, ki ga je zato dal na razpolago deželni odbor, vprizorila od »Ljudskega odra« priljubljena igra »Revček Andrejček«. Uprizoritev je v

resnici presenetila vse kroge. To niso bili začetniki ali pa dešaržirani bivši igralci, ampak pravi umetniki, izpiljeni in verzirani ter globoko po'mujoči svoje vloge.

Vsem na čelu je bil g. Urbančič v naslovni vlogi. Že maska in postava je nekako jamčila za uspeh, igra pa nam je pokazala bogonadarjenega umetnika. Ni tako lahka ta vloga, ker je izkušnja za pretiravanje velika. Toda g. Urbančič je do dna pogodil plahega in dobrotljivega starčka, ki mu pešajo moči in um pootroči, srce pa ostane zlato in bogato. Njegova dobrota je ogrevala in odsevala v celi igri — njegova preprostost, ki ni bila niti najmanj afektirana, je očarala po svoji pristnosti. — In gdēna Slavčeva — ali ne gre njej za g. Urbančičem prva pohvala? Realistična igra brez sentimentalnosti, jokavosti in šablone. — Pa gospod Lovšin! Slovensko gledališče bi si moglo čestitati, ako bi pridobilo takega komika. Jako pristen humor je le redkokdaj kraljeval na našem odru. Nič odurnega, sirovega, robatega, ampak naravna in neprisiljena je bila njegova neokretnost, dobrodušnost in dobro-

voljnost. — G. Bukšek je bil pravi kmečki fant, pošten in plemenit. Nastop njegov je bil zelo siguren, igra zaokrožena. — G. Posavski kot oče Jeklen je menj uga'al; manjka mu nekoliko temperamentnosti in rutine, sodimo po umevanju, ki ga je splošno pokazal, da so to hibe, ki se dajo brez velike težave popraviti. — G. Orehek je ugajal, veliko talenta pa pripisujemo tudi g. Božiču. — Ne smemo pozabiti gdē. Zakrajščkov, ki razpolaga z velikim igralskim darom kakor razpolaga z njim tudi gdē. Šusteršičeva, ki pa je bila ali indisponirana ali pa morebiti nesigurna. — G. Peterlin in Vrečar sta dobro rešila svojo nalogo — g. Vrečarju treba le malo več temperamenta. — Ostale pohvalimo sumarično.

H koncu še nekaj! »Ljudski oder« naj se nam prihodni č pokaže s težjo igro! Sposoben je zato v popolni meri! To željo izrekamo, ker smo gotvi, da bo »Ljudski oder« kos najtežavnjšim in najlepšim ljudskim proizvodom. Le pogum in samozavest! S takimi igralci se tudi najvišjih ciljev ni treba ustrašiti!

psoykami in izvrtača vsako krivdo seveda na delavce, on ne more biti ničesar kriv, ker se sploh ničesar ne dotakne. Mimo grede naj omenim, da sem slišal v neki gostilni pogovor dveh delavcev iz omenjenega oddelka, da se je vedno rad zmotil, da je premalo zapisal, kar se je naredilo, sedaj pa, ko mu je, kakor se čuje, ravnatelj obljubil procenite od izdelanega železa, se pa zmoti ravno narobe, ako se mu pa dokaže, da je napravil napako, pa pravi, sami pazite, saj je vaša korist. Zares se mi kar čudim, kako morejo delavci zdržati tako Jobovo potrpežljivost; zdi se nam, da čakajo, da se hkratu razlije maslo po glavi temu nebodigatreba, ki se mu že leta nabira. Potem pa še plača tako pasja, da niti govoriti nočemo, ako pa delavec prosi in se pritožuje, da bi se mu saj nekoliko izboljšalo, se mu pa kar naravnost reče, da se na delavce pri škarjah in žagah niti ne ozira ne in da so popolnoma brez pomena. Vsak pošten delavec mora to priznati, da je to nesramno izzivanje, kar se enemu delovodju gotovo ne pristoja. Opozarjamo dotične delavce, da smo kot delavci vsi enaki, mogoče da ima delovodja vplivnejšo besedo, vendar pa s tem še ni opravičen delavce psovati in suvati po valjarnici. Prepričani smo, da bi se brez enega ali drugega lažje opravilo, kakor pa brez delavcev pri škarjah. G. urednika tako hvalisanega lista kakor je »Naprej« bi pa naravnost opozorili, da bi vtaknil svoj rdeči nos vsaj nekoliko med delavce tega oddelka in povohal, v kakšnih razmerah se borijo za svoj kruh, seveda če bi bil prizadet kak duhovnik ali po njegovem besedilu far, bi se gotovo prav obširno bavil z njimi, ako pa je treba zagovarjati bedni položaj poštenih delavcev ali pa ožigosati surovi nastop kakega priganjača, se mu pa res ne izplača.

Sava. V zadnjem »Napreju« se zopet zaletava Ante Kristan v mojo osebo. Kristan bi dobro storil, ko bi nesramnega »Naprečevega« dopisuna z Jesenice malo za ušesa prijel; mož ima gotovo »veliko« značaja, ker se niti ne podpiše, pa saj se ga itak pozna. Kristan naj vpraša prvo Erlaharja, na kateri poziv so ga orožniki odstranili, potem naj šele mene imenuje laznjivca. Jaz sem bil pri komisiji primoran se poslužiti orožnikov, torej mi gotovo ne bo zameril, če ga imenujem dvakratnega laznjivca. Zelo slabo mi odgovarjate na dopis v »Naši Moči«, zvijate se, kakor da bi pili vragovo olje. Jaz pa sem prav ponosen, ker me bode gotovo kmalu imenovala »rudeča garda« za penzioniranega »študenta«; potem znam dobiti še kako prav mastno službo v uredništvu »Naza...«, a, pardon, »Napre a« sem hotel zapisati. Nesramni dopisun z imenom na dan, potem se dogovoriva o dopisih in dobičku. Od danes naprej vam ne odgovarjam na noben laznjiv dopis; le v slučaju, ako bi zopet hoteli vršiti kaka dela »rudeče ljubezni«, da mi kratite čas in moje pošteno ime, ali da mi skušate požreti že itak borni kruhek — no potem, brez pardona, zob za zob. Vem, da so Vam Čebuli velika skala na vašem potu, a ni za pomagat, ker preveč trdno stoj na temelju krščanske demokracije. Pozdravljam te rudeče solnce, ki nagibaš se k zatonu. Fr. Čebuli.

Sava. Delavci na Savi in Javorniku pozor! Bližajo se volitve v bratovsko skladnico. Menda bo že tudi občni zbor, saj je že maj. Dobro premislite, kake može boste volili v glavni odbor. Ali bo še zmirom 16 K pokojnine na mesec. Tisti stari ugovori naj bodo pri kraju, bilanca je aktivna. Sram nas je lahko, da imamo v XX. stoletju bratovsko skladnico, katera nudi 200 K letne pokojnine!? Celih 17 let se ni še nič izpremenilo. Govori se, da bo vso stvar država sprejela v svoje roke; kedaj neki? Zoper nezgode nismo nič zavarovani, a ponesreči se kmalu kdo in bo dobil celih 200 K letne pokojnine. Zahtevajmo na občnem zboru na vsak način izpremembo pravil. Delavci! pomagajmo svojim bratom-sotrpinom. Zadnji čas se jih kar podi v penzijo; a kdo bo šel v pokoj — saj ni mogoče živeti s to beraško pokojnino. Želeti bi bilo, da tudi naši gospodje malo preračunajo, kako se živi eno celo leto z 200 kromami. Saj stanovanje toliko stane. Kje je pa obleka in živež?! Prašati bo tudi treba, kako to, da se je pred časom z 18letno delavno dobo dobilo že nekaj nad 16 K na mesec. Sedanji čas je pri nas tako, da ko so delavcu izsesane zadnje moči, naj dela pri »Martinovkah« ali pa naj gre v penzijo. Naj ima pa pet ali dvajset službenih let, to je vseeno — dobi 16 K na mesec. To je že več kot škandal!

Jesenice. »Vse je že rudeče na Savi in na Jesenicah!« tako vpijejo sociji po kolodvoru, v tovarni in raznih gostilnah. Nadalje: »Poglejte sodrugi, črnuharji še niso nič storili tukaj. Mi smo edini, ki storimo kaj za delavce, le mi jim

želimo vse dobro. Ustanovili bodemo konsumno društvo itd.« V »Napreju« se vabi za pristop tudi kmete. Kaj ne, tudi kmečki groši bi lepo žvenketali v vaši veliki — a žal prazni blagajni. Delavci so ustanovili konsumno društvo že pred 11. leti, ko se Tonetu v Ljubljani še sanjalo ni kaj takega. Seveda sedanji konsum jim pa ni všeč, ker je premalo rdeč; šaljivci so mnenja, da če bi jim naredilo to posebno veselje, da se lahko »mali štirioglati del hiše« rudeče namaže. Seveda, da bo v njih konsumnem društvu vse polovico cenejše za gotove ljudi tudi brezplačno, je gotova stvar.

Tržič. Iz tabora rdečih bratov. Tukajšnja socialnodemokratska stranka prav dobro napreduje. Izpočetka je bilo naročenih listov »Naprej«, a bolje rečeno »Naza j«, 100 iztisov, danes jih prihaja 70 izvodov, in še te vsiljujejo delavcem kakor prodajalec pokvarjeno blago, tudi medsebojna organizacija in skupno delovanje kaže lep vtis na zunanost. Dne 25. aprila t. l. so se ti rdeči bratje celo stegli medseboj v neki krčmi zaradi medsebojne poštenosti pri blagajni. Nekdanji Franc Merzlikar sedaj v rdečem cvetličaku, je bil tepen od vnetega predsednika socialnodemokratske stranke, ker mu je ta predbacival neko nepošteno ravnanje, ali boljše rečeno, da ne gre prav. Merzlikar, dobro si zapomni, kje si bil in kje si sedaj, kaj si dobi in kaj boš dobil od tvojih rdečih bratov, upam, da te bo pamet srečala popolnoma, da ne boš zagovarjal stranke, ki te bije po licu, da nosiš črna očala. In še nekaj od napredka tega rdečega društva, bil sem prisoten, ko je rdeči član Kirerovič tarnal, da bo kmalu konec te družbe v Tržiču, a da on in še nekaj pristašev ostane to in gre naprej od tukaj k svojim bratom, ne vem kam, ker tudi sam ne ve, kje je pravo njih bratstvo. Ta gotovo tudi ve, kako napreduje njih stranka tukaj in da se bodo ljudje kmalu spametovali, kam dajejo svoje trdo zaslužene krajcarje, ker dosedaj dajejo v judovska nenasitna žrela, da ti lepo živijo in s tem denarjem delajo sebi zabavo. Tržiški delavec, spametuj se in poglej v stranko v dnu in spoznal boš prevaro, v katero si zagazil. Daj slovo tem pijavkan in začrtaj si pot po svojem prepričanju, ne glede na stranke, odloči sam, kje je pravica. Torej delavec, odloči in delaj.

Idrija. Kako hudo je mokraču Kogej, ki ne more do tisočaka kron, katerega mu je obljubil Lapajne, ako dokaže, kar je zoper njega govoril, to je pokazal že dvakrat. Prvič dne 28. marca; ko je srečal Kogej Lapajneto, ga je odgovoril: »kdaj čem priti po tisti tisočak, da bodeš že nehal pisati, hudič?« In ko je dobil odgovor: »Kar z menoj pojdi, ga takoj premeš«, jo je Kogej kar molče naprej urezal. In drugič dne 13. t. m., ko sta zopet srečala Kogej in njegova soproga Lapajneto, ga pa zopet obgovori Kogejeva soproga in ko dobi pošten odgovor, prime žena za rokav oblačnega moža ter ga hitro naprej vleče in vpije: »pusti te proklete klerikalce!« — Kakor je videti bode res moral Lapajne čakati še več kakor deset mesecev, da odda isti tisočak.

Borovlje. Lansko leto so postavili za naše tovarne novo peč »Glihnajo«. Ker se kuri noč in dan, se razume, da ni samo v njej, ampak tudi v njeni okolici silna vročina. K temu pa še prihaja, da je ugaševanje ob sobotah naravnost nevarno. Mesto namreč, da bi v ponedeljek žareč pepel izpraznili iz ražna v spodaj stoječo vodo, so nestrpni priganjači v to prisilili delavce že v soboto večer. Vsled velikanske vročine je prišlo do eksplozije, ki so zahtevale do zdaj pet žrtev. Prvi štirje so je — sreča v nesreči — samo nekoliko požgali, zadnji, Vidmar, pa se je opekel tako nesrečno, da bo najbrž umrl. Samo pod klobukom je koža zdrava. Vidmar, ki je »Vorarbeiter«, je delal po svoji volji, zato gospode ne zadene odgovornost. Od nje zahtevamo samo, da prepove v bodoče že v soboto izpravljanje žerjavice in čaka raje na ponedeljek. Človeško življenje je več vredno kot vsa tista peč in žerjavica.

Borovlje. Kakor hitro se malo globokeje zamisliš v delavsko prijateljstvo socijev, pa skoraj zmira prideš na laž, zvistost in goljufijo. Pod pretvezo, da delajo za delavca, uganjajo tu najrazličnejša sleparstva. Tako je n. pr. tukaj oče rdečkarjev, med njimi kot vodja, Dominik Antoni, med delavci pobiral denar za neko bolno delavko. Veliko jih je, ki so si, če tudi težko, pritrkali krvavo zaslužene krajcarje in dali za izmišljeno siroto. Denarja se je precej nabralo, ker so vsakega ustavili in silili, da plača. Dobila pa ga ni bolnica, ampak gostilničar, pri katerem so ves ta denar iz same ljubezni do delavca — zapili. Take reči so seveda samo v naših fužinah mogoče. Drugokrat bodo najbrž še pri gospodi in žandarmeriji prosili, boljše bo že, bo vsaj nekaj več padlo.

Trst. Naša S. K. S. Z. je še vedno precej dremotna. Ustanovljena je bila lanskega leta v mesecu septembru, a do sedaj nismo imeli še nobenega predavanja, tudi članov je malo, mnogo jih čaka na predavanja, ko bi se ta redno pričela vsaki mesec po en- ali dvakrat, bi jih takoj več pristopilo. Ali kako? Blagor vam Kranjcem, ki imate toliko izvrstnih predavateljev, bodisi duhovskega ali svetnega stanu. Tu pri nas je drugače; pomanjkanje duhovnikov je že itak znano, in še ti so čez mero preobloženi z delom, kar je pa lajkov, so pa po večini »rdeči backi« ali pa so člani N. D. O. Res čudno, da proletarijat išče v svojem gospodarskem in socialnem vprašanju v brezprogramnem narodnem vodstvu svojo rešitev.

Priporočamo našim rodbinam KOLINSKO CIKORIJO.

Dobroznana deželna lekarna

„Mariji pomagaj“

Ljubljana, Resljeva cesta št. 1

poleg jubilejnega mostu

Mr. Ph. Milan Leusteka

priporoča:

Antiseptična Melousine-ustna in zobna voda	—50
Tannochinin-tinktura za lase	—50
Železnato China-vino, velika steklenica	1-20
Želodec krepčujoče vino, velika steklenica	—80
Planinski zeliščni sok, steklenica	—50
Odvajalne kroglice, škatljica	—21
Želodčna esenca, steklenica	—10
Melousine-mazilo in milo za lica	—35

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana

Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga
konfekcije za gospode in
dečke kakor tudi vedno zad-
nje novosti za dame in de-
klince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin,
pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure
zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik
od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko
stroko spadajočih naročil, kakor
povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov,
interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v
največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. de-
želne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000 "
President Lincoln	20.000 "
President Grant	20.000 "

Voznja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi
direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo
samo 1 $\frac{1}{2}$ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov
po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo
zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, veržic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo iz-
redno veliko zalogo fouratur. — Glavno za-
stopstvo za Kranjsko zalogo strun za nihalne ure
v vseh dolžinah in debelostih.

Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramo-
fone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in
moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4 $\frac{3}{4}$ %, to je: daje za 200 kron 9 kron
50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot
gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča
izvrstno marčno pivo v sodčkih in
steklenicah.

Najstarejša svecarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu
zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče
za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni
velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča
in zagotavlja točno in pošteno postreči.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska
modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:
Martinova cesta 24

Velika zaloga specerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.